אבר דמחבר אבל קומץ דמיפרת אימא לא, קמ"ל, אמר רב אחאי הלכך האי קומץ פיגול דפלגיה מחית אארעא ופלגיה אסקיה אמערכה ומשלה בו א] האור (מסיקנא) ליה לכוליה לכתחלה: אמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן ב] הפיגול והנותר והטמא שהעלן לגבי מזבח פקע איסור מהן, אמר רב חסדא מרי דיכי ג] מזבח מקוה טהרה? אמר רבי זירא שמשלה בהן האור, מתיב ר' יצחק בר ביסנא אחרים אומרים וטומאתו עליו מי שטומאה פורחת ממנו יצא בשר שאין טומאה פורחת ממנו ואם איתא הרי טומאה פורחת ממנו על ידי האור? אמר רבא על ידי מקוה קאמרינן איזה מקוה כתיב, אלא אמר רב פפא בבשר שלמים עסקינן דלא חזי להקרבה, רבינא אמר ד] וטומאתו עליו מי שטומאה פורחת ממנו כשהוא שלם יצא בשר ה] (דבר) שאין טומאה פורחת כשהוא שלם אלא כשהוא חסר: גופא וטומאתו עליו בטומאת הגוף הכתוב מדבר, ו] אתה אומר בטומאת הגוף או אינו אלא בטומאת בשר? נאמר כאן ז] טומאתו ונאמר להלן טומאתו (עליו) [*בו] מה להלן בטומאת הגוף הכתוב מדבר אף כאן בטומאת הגוף הכתוב מדבר ח] ר' יוסי אומר הואיל ונאמרו קדשים בלשון רבים ונאמרה טומאה בלשון יחיד, בטומאת הגוף הכתוב מדבר רבי אומר ואכל בטומאת הגוף הכתוב מדבר אחרים ט] אמרו וטומאתו עליו מי שטומאה פורחת ממנו יצא בשר שאין טומאה פורחת ממנו אמר מר רבי אומר ואכל בטומאת הגוף הכתוב מדבר מאי משמע? אמר רבא כל קרא דלא מפרש ליה רב יצחק בר אבודימי וכל מתניתא דלא מפרשא לה י] (רמי) [זעירי] לא מיפרשא, הכי אמר ר' יצחק בר אבודימי הואיל ופתח הכתוב בלשון נקבה וסיים בלשון נקבה ולשון זכר באמצע בטומאת הגוף הכתוב מדבר. מתניתא דתניא אם נאמרו קלות למה נאמרו חמורות, ואם נאמר חמורות למה נאמר קלות? אם נאמר קלות ולא חמורות הייתי אומר על הקלות בלאו ועל החמורות במיתה לכך נאמר חמורות, ואם נאמר חמורות ולא נאמרו קלות הייתי אומר על החמורות יהא חייב ועל הקלות יהא פטור לכך נאמר קלות. מאי קלות ומאי חמורות אילימא קלות מעשר, חמורות תרומה, השתא נמי הא במיתה! יא] (ותו) [ואי] לא נאמר, הייתי אומר במיתה דיו לבא מן הדין להיות כנדון! אלא קלות טומאת שרץ חמורות טומאת מת, ובמאי אי בתרומה אידי ואידי יב] הוא במיתה (ותו) לכך נאמרו חמורות דבלאו, הא במיתה היא (ואי לא נאמר הייתי אומר במיתה דיו לבא מן הדין להיות כנדון) ואי באכילת מעשר

אם

אבר דמחבר · איכא יג] (מ"ד) [למימר] כיון דמשלה האור במקצתו נקלט כולו בקדושה: **אבל קומץ דמיפרס** · אימא כמאי יד] דמשלה (מקומץ) משלה אידך כדקאי קאי קמ"ל דכוליה כחד אבר דמי: **הלכך** · כיון טו] דאחשבת ליה מחובר אפי' לא העלהו אלא חציו ומשלה בו האור, נקלט אף זה שעל הקרקע טז] (מעלה) [למעלה] דהא כי אסקיה לכוליה נמי לא היה לו להעלותו אם ירד אלא משום ההוא שמשלה בו האור וקאמרת דאם ירד השאר יעלה אלמא אהני לכוליה ואע"ג דמיפרת הלכך לא שנא עלה כולו ולא שנא לא עלה אלא מקצתו: **פקע איסורן מהן** · איסור פיגול לכדאמרן שאם (א) ירד תורה אור יעלה ואיסור נותר וטמא נמי להכי יז] [פקע] ושלא יתחייב האוכלו מידי: **מרי דיכי** · בעל השמועה יח] הזאת: **מזבח מקוה טהרה הוא** · לטהר את הטומאה משום דהעלוהו: **וטומאתן עליהן** · לקמן מייתינלה בשמעתין (ב) למימרא דבטומאת הגוף יט] מדבר והאי קרא קאי (ויקרא ז) והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו יכול טומאת הבשר דנימא דהאי עליו אבשר קאי ונימא דטהור שאכל את הטמא חייב ת"ל וטומאתו עליו משמע שעדיין היא עליו ביכולין ליטהר הכתוב מדבר וזהו הגוף שטומאה פורחת ממנו על ידי טבילה ואם איתא דבשר קדשים יכול ליטהר על ידי מזבח מהיכא ילפי אחרים כ] דלא בבשר משתעי קרא, הרי טומאה פורחת ממנו: **בבשר שלמים עסקינן** · דקרא בשלמים כתיב דאינו ראוי למזבח ואין מפריח כא] (א)טומאתו: **רבינא אמר** · אף כב] אאברין הראויין למזבח כתיב הכא דכתיב (שם) אשר לה' לרבות האימורים ואפילו הכי לא תקשה דשפיר ילפינן מיניה דטומאה לאו עלייהו קאי מדכתיב וטומאתו עליו דמשמע בראוי להפריח טומאתו כשהוא שלם כעין שקיבלה, כג] ועליו בעיניה משמע: **בטומאת הגוף הכתוב מדבר** · שהרי עוסק בה והולך דכתיב (שם) כל טהור יאכל בשר וסמיך ליה והנפש אשר תאכל בשר וגו' אע"פ שהתחיל להזכיר הגוף בלשון נקבה והנפש אשר תאכל וכתיב וטומאתו עליו לשון זכר דמשמע דקאי אבשר, כד] בטומאת הגוף דבר ולא בטומאת בשר: **או אינו אלא בטומאת בשר** · דהא עליו לשון זכר הוא והאוכל הוזכר בלשון נקבה: **הכי גרסינן** כה] **טומאתו טומאתו לג"ש** · ויליף מביאת מקדש דכתיב ביה עוד טומאתו בו (במדבר יט): **הכי גרסי' נאמר כאן טומאתו** ונאמר להלן טומאתו: **הואיל ונאמרו קדשים בלשון רבים** · שלמים לשון רבים הן וטומאה בלשון יחיד דכתיב וטומאתו עליו ולא כתיב וטומאתם עליהם: **רבי אומר ואכל בטומאת הגוף הכתוב מדבר** · מקרא שלאחריו יוכיח על זה דכתיב בתריה (ויקרא ז) נפש כי תגע בכל טמא וגו' ואכל מבשר זבח השלמים וגו' ולקמיה מפרש היכי משמע ליה מואכל דקרא בתרא הוכחה על כו] הראשון שבטומאת הגוף הכתוב מדבר: **וטומאתו עליו** · משמע שעדיין לא נטהר ממנו במי שטומאתו פורחת ממנו הכתוב מדבר דאי בבשר לעולם כז] הוא עליו: **מאי משמע** · מקרא דבתריה דקמא בטומאת הגוף דלמא בתרא בטומאת הגוף כח] כדכתיב נפש אשר תגע בכל טמא וקמא בטומאת בשר מדלא כתיב וטומאתה עליה דמישתמע דאוהנפש אשר תאכל בשר קאי: **וכל מתניתא דלא מפרש לה זעירי** · לקמיה מפרש מאי היא: **הואיל ופתח הכתוב הכא בלשון נקבה וסיים בלשון נקבה ולשון זכר באמצע** · דכתיב (שם) נפש כי תגע בכל טמא ואכל מבשר זבח השלמים ונכרתה הנפש וגו' ולא כתיב ואכלה מבשר זבח כט] הוי אף הראשון אל תתמה עליו אם פתח וסיים בלשון נקבה ולשון זכר באמצע ואף [על פי כן] בטומאת הגוף הכתוב מדבר ומסתברא הכי שהרי בטומאת הגוף היה עוסק והולך וכבר פסק מלדבר בטומאת בשר דהכי כתיב קרא (שם) והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל הרי טומאת בשר והבשר כל טהור יאכל בשר פסק מטומאת בשר והתחיל בטומאת הגוף וסמיך ליה והנפש אשר תאכל וגו' ומשום דהזכיר הכתוב את האוכלו בלשון נקבה וכתב וטומאתו עליו בלשון זכר הייתי סבורים שבטומאת בשר מדבר, עכשיו ל] מקרא השני יוכיח שאף הוא בלשון הזה מדבר, ואי קשיא שני כריתות בטומאת הגוף למה שלש כריתות הן בטומאת הגוף לא] ולקמיה מפרש בהאי פירקין (דף מו.) למאי איצטריכו: **מתניתא** · לב] דלא מפרש לה זעירי מאי היא איזה (משנה) לא פירש יפה: **אם נאמרו קלות** · לענין אכילת קדשים בטומאת הגוף שנויה בת"כ ולקמיה מפרש לג] ואזיל מאי קלות ומאי חמורות ומאי הייתי אומר: **אי נימא קלות מעשר חמורות תרומה** · שנאמרו שניהם בפרשה אחת (ויקרא כב) ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ בשרו במים ואוקימנא ליה במעשר במסכת יבמות (דף עד:) דכתיב כי אם רחץ הא אם רחץ יאכל ואף על פי שלא העריב שמשו הרי טמא שאכל מעשר בלאו, וכתיב ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים ואוקימנא בתרומה וכתיב בההוא ענייגא אצל תרומה ומתו בו כי וגו' וקאמר התנא *אם נאמר מעשר לד] (מה) שאמור בו ולא נאמר תרומה הייתי אומר במיתה אבל השתא דנאמרו, אינו במיתה בתמיה והא מיתה כתיבא ביה: **ותו אם לא נאמרו הייתי אומר במיתה** · בתמיה מהיכא תיתי לי לה] (בה) מיתה הא לא מייתינן לה אלא בקל וחומר ממעשר ודיו לבא מן הדין להיות כנדון מה מעשר בלאו ולא במיתה אף תרומה בלאו ולא במיתה: **אלא קלות וחמורות דקאמר** · אטומאה קאי דכתיב התם טומאת מת וטומאת שרץ דכתיב (ויקרא כב) והנוגע בכל טמא נפש [וגו'] לו] או איש אשר יגע בכל שרץ דכתיב בתרוייהו אכילת מעשר ותרומה ועונשן וקאמר אם נאמרה טמא שרץ ולא נאמרה טומאת מת כו' ובמאי לז] ועל איזה אכילה אי בתרומה על שתיהן הטומאות הוא באכילת תרומה במיתה, ומאי על הקלות בלאו דקתני:

ואם

*נאמר כאן וטומאתו עליו ונאמר להלן בביאת מקדש עוד טומאתו בו · כך גירסת הקונטרס ובתורת כהנים ואית ספרים דגרסי ונאמר להלן כל איש אשר יקרב מכל זרעכם אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לה' וטומאתו עליו (ויקרא כב) ויש לפרש דפשיטא ליה דאיירי בטומאת הגוף דאי בטומאת בשר הוה ליה למיכתב וטומאתם עליהן לשון רבים כדכתיב אל הקדשים לשון רבים דאף על גב דלא מסיק השתא אדעתיה חילוק לשון רבים היינו דליהוי שלמים לשון רבים אבל קדשים פשיטא ליה דלשון רבים:

לג א מיי' פ"ג מהל' פסולי המוקדשין הלכה י:

לד ב ג מיי' פי"ח מהלכות פסה"מ הלכה כא:

[עיין לעיל טו: תוספות ד"ה אלא למעוטי]

לה ד מיי' שם הלכה יג:

שייך לקמן (ויקרא ז:יט-כא)

וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכֵל בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף וְהַבָּשָׂר כָּל טָהוֹר יֹאכַל בָּשָׂר: וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל בָּשָׂר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ: וְנֶפֶשׁ כִּי תִגַּע בְּכָל טָמֵא בְּטֻמְאַת אָדָם אוֹ בִּבְהֵמָה טְמֵאָה אוֹ בְּכָל שֶׁקֶץ טָמֵא וְאָכַל מִבְּשַׂר זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ:

שיטה מקובצת

א] בו את האור מסקינא: ב] הפיגול והנותר והטמא כו' וא"ת טעמא מאי בנותר וטמא בשלמא בקומץ דהוי מתיר משום (דעולה) [טעמא דעולא] דלעיל דאם אחרים כו' אבל האי טעמא לא שייך בנותר וטמא [אפי' אי אמרינן] דמשמע אף באימורים וי"ל משום דעשו לחמו של מזבח ולא נהירא דא"כ לעיל אמאי קאמר עולא בקומץ (נמי) דטעמא משום דאחרים מביא כו' (אבל האי) [דהאי] טעמא לא שייך בנותר וטמא דמשמע דמיירי אף באברים וי"ל (הכא) [דאין הכי] נמי [דקאי] האי [טעמא] משום אם אחרים כו' מיהו כיון דגלי בקומץ מהאי [טעם דאם משלה בו את] האור מפקיע הפיגול גלי בכל שאר איסורים: ג] דיכי וכי מזבח מקוה טהרה הוא אר"ז שמשלה בהן את האור: [והכיר] אמר אף אימורים במשמע וטומאתו: ה] יצא בשר שאין טומאה פורחת ממנו כשהוא שלם: ו] הגוף הכתוב מדבר או אתה: ז] כאן · ס"א וטומאתו עליו ונאמר להלן עוד טומאתו בו אמור עליהם לדורותיכם כל איש אשר יקריב מכל זרעכם אל (הקודש) [הקדשים] אשר (יקריבו) [יקדישו] בני ישראל (אל ה') [לה'] וטומאתו עליו: ח] ר' אחיא אומר הואיל ונאמרו קדשים בלשון רבים פ"ה שלמים וקשה דהוי ליה למימר הואיל ונאמרו שלמים בלשון רבים · ועוד קשה דבלשון יחיד לא היה יכול לומר אלא בלשון שלמים וא"כ משמע דאף שלמים הוא לשון יחיד ועוד קשה דמאי קאמר וכתיב וטומאתו עליו בלשון יחיד עליהם מבעיא ליה היאך יכול לומר עליהם הא אבשר זבח קאי דבלשון יחיד משמע לכך נראה כגי' הספרים ונאמר להלן כל איש אשר (יקריב) [יקרב] כו' והתם ע"כ בטומאת הגוף איירי דאי אבשר הוי ליה למימר עליהם כי היכי דכתיב קדשים והשתא שפיר יליף ר' אחיא מדכתיב אל הקדשים ולא כתיב אל הקודש אשר יקדישו אלא [לשון רבים] וסיפא לא נקט עליהם ש"מ בטומאת הגוף מיירי וכמו דכאן קאי אטומאת הגוף ה"נ בשלמים קאי אטומאת הגוף: ט] אחרים אומרים: י] לה ועירא ותיבת רב נמחק:

נושא: דינו של ר' יוחנן: הפיגול והנותר והטמא שהעלן לגבי מזבח פקע איסור מהן

מבנה: ⏢ (מעקב) קושיות

▽ תשובות

מבנה △ 4 הוכחות שהפסוק "וטומאתו עליו" (ויקרא ז:כ) מדובר בטומאת הגוף (ולא בטומאת בשר)

◇ "קרא/מתניתא"

* סוגריים אלו והבאים אחריהם אינם לשם [illegible] אלא לציון הפרדה בין הסבר המקרא ע"י ר' יצחק בר אבודימי [הסבר] הברייתא ע"י זעירי

נושא: ברייתא סתומה בדינו [illegible] בקשר לדברים [illegible] ומיתה - ולקמן (מג.) זעירי יסביר אותו

מבנה ⌂ שלבים להסביר במה מדובר מהם "קלות וחמורות"

═ שלבי הסבר בתוך הצעה שניה

①-② מיספור של דחיות ההצעות בכל שלב

[כ"ה בב"ח וכצ"ל בכהנה מסרס"י]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה פקע איסורן וכו' ירד יעלה. נ"ב פי' אבל לענין זה לא פקע איסורו [שאם אכלו לאחר] שהעלו חייב [illegible] במתניתין דחשיב דם וקומץ שאין בהם משום פיגול [illegible] ליה דלא שייך [ב"ה פיגול דאי] אכלן קודם הכי לא קרב המתיר כמצותו ולאחר [שהעלן הכי] איסורו מהן [illegible] פקע איסורו [illegible] ירדו יעלו וזהו הכריחו לרש"י לפרש כן: (ב) ד"ה וטומאתו וכו' [illegible]

* לפי רש"י והגהות הב"ח אות א הא דפקע איסורן [illegible]

1- לגבי פיגול היינו דאם ירדו יעלו [illegible]

2- לגבי נותר וטמא- הפקעת האיסור [illegible]

(א) כמו פיגול דאם ירדו יעלו

(ב) שלא יתחייב האוכלן מידי

צ"ל כריתות

נ"א אם נאמר מעשר שאמור בו לאו ולא נאמר כו' נ"ק

יא] במיתה (ותו) ואי רש"י (א) ותו לכך נאמרו חמורות דבלאו הא במיתה הוא: נאמר חמורות הייתי אומר: יב] אידי ואידי הא במיתה הוא (ותו) לכך נאמרו חמורות כו' הוא ואי מעשר והשאר נמחק: יג] איכא למימר כיון דמשלה השאר במקצתו נקלט כולו בקדושה: יד] דמשלה מישלה תיבת מקומץ נמחק: טו] כיון דחשבת ליה: טז] הקרקע ויעלה דהא: יז] וטמא להכי נמי ושלא: יח] השמועה הלזו הס"ד: יט] הגוף הכתוב מדבר וזהו [illegible]: כ] דלאו בבשר: כא] ואין מפריח טומאתו: כב] אף אאברין: כג] שקיבלה דעליו: כד] אבשר אפ"ה בטומאת: כה] גרסינן ת"ל טומאתו: כו] על הראשון: כז] לעולם [illegible] קאי כדכתיב נפש כי תגע בכל טמא וכו' דמשתמע מיניה דאוהנפש אשר: כט] זבח א"כ לא הש הכתוב לשונו אף על הראשון אל תתמה כו' באמצע דאף הוא בטומאת הגוף: ל] עכשיו המקרא: לא] הגוף ולקמן בפירקין מפרש ותיבת בהאי נמחק: לב] מתניתא דמפרש ליה זעירי מאי היא איזה ברייתא פירש יפה הס"ד: לג] מפרש לה ואזיל: לד] מעשר כמה שאמור בו ולא כו': לה] תיבת בה נמחק: לו] נפש וגו' או איש אשר יגע בכל שרץ כתיב בתרייהו אכילת מעשר: לז] ובמאי על איזו אכילה אי בתרומה על שתי הטומאות:

(א) נראה דצ"ל לכך נאמרו חמורות דבלאו הא במיתה הוא ותו ואי לא נאמרו חמורות הייתי אומר ור"ל דהס"י לא גרסי כלל בתחלה להשתא נמי הא במיתה ·